

c. Wat gebeurt er als hulp wordt afgewezen en huishoudens zelf uit een problematische schuldsituatie moeten zien te komen? Dat een dergelijk onderzoek van betekenis is, blijkt alleen al uit de kwantitatieve omvang van het schuldprobleem. Ongeveer 200.000 huishoudens verkeren in deze situatie, waaronder 140.000 huishoudens met een minimuminkomen.

In het rapport wordt met behulp van een huishoudkundig/economisch begrippenkader de schuldproblematiek geanalyseerd. Na allereerst een overzicht te hebben gegeven van de aanwezige literatuur (terzijde zij opgemerkt dat de Wageningse vakgroep Huishoudstudies zeker niet ongenoemd blijft, zie ook de serie over Armoede in dit Tijdschrift) wordt de onderzoeksoepzet, de steekproef en de respons aan de orde gesteld. Hieruit blijkt dat de uitkomsten in ieder geval representatief voor Rotterdam zijn en dat de basisprocessen en -mechanismen ook voor andere steden en regio's kunnen gelden.

In het onderzoek worden naast de schuldgroep en de contrastgroep, binnen de schuldgroep steeds de gesaneerde en de niet-gesaneerde huishoudens in beschouwing genomen.

De resultaten van het onderzoek zijn opmerkelijk te noemen door het paradoxale karakter. De schuldgroep heeft per gezinslid ruim f 390,- per maand te besteden. De contrastgroep bijna f 520,-. Dit verschil wordt vooral veroorzaakt door de veel hogere woonlasten. De huishoudens met schulden wonen beter dan de huishoudens zonder schulden. De centrale lijn in de volkshuisvesting, meer nieuwbouw, beter wonen leidt dus tot de schuldproblemen. De auteurs concluderen derhalve dat een volkshuisvestingsbeleid dat goede woningen tegen betaalbare prijzen voorstaat, bittere noodzaak is en dat door de instelling van een woonlastenfonds wellicht soelaas kan worden geboden.

Een tweede paradox is dat juist de gezinnen met kinderen in de problemen vertoeven. Ook hier ligt een oplossing via de kinderbijslag voor de hand. Misschien dient een bevolkingspolitiek in de jaren negentig ter discussie te worden gesteld.

Een derde paradox is dat de huishoudelijke productie geen uitkomst biedt. Door het ontbreken van de vereiste kennis, de sociale relaties, de ambachtelijke en sociale vaardigheden, de geldmiddelen, de transportmogelijkheden en durf loopt het ook op dit terrein spaak.

Indien de gesaneerde en niet-gesaneerde huishoudens worden gezien dan valt op dat bij de niet-gesaneerde een zekere vorm van roekeloosheid t.a.v. de huishoudvoering

wordt aangetroffen (alcoholgebruik, echtscheidingsproblemen, gok- en drugsverslaving), opvallender echter zijn de tegenslagen die de huishoudens met schulden ondervinden zoals het snel achter elkaar kapot gaan van gebruiksvoorwerpen en -goederen bij de niet-gesaneerden. Van de gesaneerde gezinnen kampt een derde weer met schulden. Het is dus een taai probleem, waarbij schuldsanering overigens wel uitkomst blijkt te bieden. Leven op het sociaal-minimum is mogelijk. Men dient dan wel te beseffen dat dit is voorbehouden aan kleine huishoudens, met zeer weinig kinderen, die bescheiden wonen en een huishouding van ascese ten aanzien van het verzorgingsniveau hebben ontwikkeld. Kortom, dit onderzoek dient een voortdurende inspiratiebron te zijn voor die huishoudkundigen die zich het lot van de achtergestelden aantrekken. De onderzoekers hebben een prestatie van belang geleverd, zowel in wetenschappelijk als maatschappelijk opzicht. (C. de Hoog)

BERICHTEN

Benoeming Kooreman

Tot hoogleraar in de economie van het huishouden aan de Landbouwwuniversiteit Wageningen is benoemd de heer dr. P. Kooreman (35), momenteel nog werkzaam als universitair hoofddocent (KNAW-onderzoeker) bij de vakgroep econometrie van de Katholieke Universiteit Brabant. Kooreman behaalde in 1980 het doctoraal diploma econometrie aan de Universiteit van Amsterdam. Daarna werkte hij twee jaar bij De Nederlandsche Bank. In 1986 promoveerde hij in Tilburg op het proefschrift *Essays on Microeconomic Analysis of Household Behavior*. In 1988/89 verbleef hij tien maanden in de Verenigde Staten als visiting fellow bij het Department of Economics van Brown University. De benoeming gaat 1 november a.s. in.

Diedenoort: op maat

Aan de Hogeschool Diedenoort te Wageningen zijn in juni 122 studenten (60%) geslaagd voor het eindexamen. Afgewezen werden 26 kandidaten, terwijl 55 studenten te maken hadden met een uitgesteld examen. De Hoge-

uik, echt-
 ugsversla-
 genslagen
 onderwin-
 apot gaan
 eren bij de
 erde gezin-
 ulden. Het
 chuldsane-
 te bieden.
 r mogelijk.
 dit is voor-
 t, met zeer
 wonen en
 anzien van
 wikkeld.

ortdurende
 oudkundi-
 gestelden
 bben een
 vel in we-
 k opzicht.

het huis-
 teit Wage-
 Kooreman
 s universi-
 ker) bij de
 blieke Uni-
 haalde in
 metrie aan
 . Daarna
 rlandsche
 Tilburg op
 onometric
 1988/89
 Verenigde
 apartment
 ty. De be-

Wagenin-
 geslaagd
 verden 26
 te maken
 De Hoge-

tember 1990

school had een record aantal keuzevakken aangeboden en geëxamineerd. Via 26 keuzemogelijkheden waren de THW-studenten in de gelegenheid 'op maat' af te studeren.

Derde Wereld

De werkgroep Informatie en Derde Wereld organiseert op 3 oktober een bijeenkomst rond het thema 'De vraag naar informatie in de Derde Wereld tegenover het aanbod van informatie vanuit Nederland'. Plaats: DGIS, Den Haag. Inlichtingen: (053)320330.

Alternatief eten en de groothuishouding

Het oppervlak voor de biologische teelt van landbouwproducten is de afgelopen vier jaar verdubbeld. In een aantal supermarkten kan de consument nu biologische aardappelen, onbespoten groenten en ECO-melk kopen. De instellingskeuken heeft op dit gebied nog wat in te halen. Onwetendheid over verschillen, prijs, kwaliteit en verkrijgbaarheid is hiervan de belangrijkste oorzaak. De Stichting Voedingsvisie wil hieraan iets veranderen en organiseert op dinsdag 9 oktober a.s. voor het keukenkader een studiedag, bestaande uit excursies langs verschillende op de alternatieve landbouwproductie gerichte bedrijven. Het programma, dat toegespitst is op vragen die in de grootkeuken over alternatieve landbouwproducten leven, start om 09.00 uur vanuit Almere-Vaart. Opgave en informatie: Stichting Voedingsvisie, Nicolien Reith, tel. (020)6648104.

Agro-industrie

De vakgroep bedrijfskunde van de LU organiseert op 12 oktober het congres 'Agro-industriële ontwikkelingen in de jaren negentig'. Sprekers zijn o.a. prof.dr. W. Dekker en A. Heyn, die zal ingaan op de ontwikkeling van de verlangens van de Nederlandse en Europese consument. Plaats: Congrescentrum Reehorst, Ede. Inlichtingen: (08370)83315

Leefstad

Op 17 oktober organiseert het Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (NIROV) in samenwerking met de gezamenlijke ouderenbonden het symposium 'Leefstad door leeftijd, de oude stad als omgeving voor de oudere mens'. De gedachte ach-

ter het symposium is, dat er een verband bestaat tussen de maat, schaal en afleesbare geschiedenis van een stad aan de ene kant, en de mate waarin de stad een goed woon- en leefmilieu vormt voor ouderen aan de andere kant. Het symposium vindt plaats in het kader van de viering van 800 jaar Zutphen. Plaats: de Hanzehof, Zutphen. Informatie: NIROV, (070)3469652.

Gezinstherapie

Van 29 november t/m 1 december a.s. wordt in Cannes het eerste Europese congres over *Family Mediation* (gezinstherapie) gehouden. Deelname aan dit congres kost FF 1300. Een kopie van het inschrijfformulier is verkrijgbaar bij Yvonne Beerepoot, tel (05700)40553.

Demografie

Op 4 december a.s. vindt in het Kurhaus te Scheveningen een symposium plaats onder de titel 'Werken in de toekomst. De invloed van demografische ontwikkelingen in Nederland op scholing, beroep en bedrijf.' Het symposium wordt georganiseerd door Wolters-Kluwer. Inlichtingen: (05700)48111.